

kan den enkelte skole nu lade eleverne skyde genvej til en uddannelse ved at satse på enkelte prøveforberedende fag.

Er det noget nyt? Både ja og nej. I gamle dage havde mange højskoleelever landbrugslære, det var karlene, som det hed dengang, og pigerne lærte praktiske ting som syning og hygiejne m.v. Det sidste havde karlene åbenbart ikke brug for. Der var remtræk til virkeligheden, og i dag har de unge også brug for remtræk til virkeligheden. Og virkeligheden for de unge er jo altså, at de ikke skal ud og dyrke jorden, undtagen nogle ganske få; de skal videre med et uddannelsesforløb.

Den nye mulighed for, at man i nogle timer kan forberede sig til en prøve, som kan give adgang til en uddannelse, ændrer overhovedet ikke højskolernes mulighed for at udvikle sig i troskab mod deres historiske rødder. Deres kerne vil fortsat være indhold, åndsliv og fællesskab. Det er det, der vil få deres elever til at anbefale skolen til andre. Det er ikke den prøveforberedende undervisning, for den kan man jo få så mange andre steder.

Jeg husker den enlige mor, som havde tjent til sit Askovophold ved at være kassedame i Kvickly. Jeg var ung lærer der. Hun skulle efter højskoleopholdet på enkeltfagskursus, så hun kunne få et fag eller to, som hun manglede for at kunne komme ind på børnepædagoguddannelsen. Det kunne vi da godt på højskolen have hjulpet hende med.

Hun var i øvrigt en fremragende elev, og det ville hun også have været, hvis hun havde haft mulighed for at tage det fag eller de fag, som hun manglede. Og hvis det havde været muligt, så ville der være kommet flere af hendes slags. Hendes slags kommer der nemlig for få af på højskolerne i dag. Hun tilhører netop den gruppe, vi gerne vil have flere af på skolerne. Giv dem en chance for at slå to fluer med et smæk! Det punkt er det vigtigste i forslaget.

Kl. 21.35

Højskoleudvalget havde fem forslag, som krævede lovgivning, hvis de skulle gennemføres. De tre er med i lovforslaget. Et fjerde vil blive drøftet til efteråret i forbindelse med overvejelserne omkring ungdomsuddannelser til handicappede. Der er en mulighed for, at også nogle af fru Bente Dahls tanker kan realiseres. Vi vil i hvert fald drøfte det.

Det femte er det, som ikke er kommet med, og det var det, der blev aflyst allerede ved ned-

sættelsen af udvalget, ganske enkelt fordi tilskuddet pr. elev på højskolerne i forvejen ligger tårnhøjt i forhold til alle andre uddannelser, både i Danmark og i verden. Vilårene er, som de er, og som de har været i lang tid, og de er meget gode. Vi kan godt tale videre om nogle af de punkter, som ikke kræver lovgivning, jævnfør det med vejledningen, som vi fik talt om, og hvor der er handlet.

Men jeg advarer imod, at man ude i højskoleverdenen igen sætter sig hen og venter på det. Der er ventet alt for meget. Den stolte højskoletradition gik jo netop ud på, at man ikke satte sig hen og ventede på, at staten skulle løse problemerne. Traditionen er tværtimod, at man afviser alt, hvad der kommer fra staten, undtagen penge.

Med fri etableringsret vil der altid blive oprettet nye højskoler. Der har vel været mere end 300 i alt. Min morfar overlevede 2 år som forstander for en højskole i Nordjylland – jeg tror, det var i Kvissel – så gik den ned, og så vendte han tilbage til sin teologi i et præstekald. Det var han også noget bedre til. Sådan er det gået med utallige skoler: Når der er fri etableringsret, så vil der også hele tiden være nogle, som lukker. Hvis man har det første, så får man også det sidste.

Med faldende ungdomsårgange og masser af uddannelser og job er konkurrencen om eleverne blevet hård i disse år. Men det er der altså ikke noget nyt i. Det var ganske det samme, da min egen fars højskole eller mine forældres højskole var ved at gå ned, da jeg var stor dreng. Dengang var der 60 højskoler, i dag er der 79.

Derfor er mit budskab til den danske højskoleverden: I er anerkendt af jeres elever. I er også anerkendt af denne regering og dette Folketing. Stands nu klynkeriet. Fortæl, hvad I kan, i stedet for at gøre dårlig reklame ved at stille det op, som om man ikke kan drive god højskole for 100.000 kr. i undervisningsudgifter pr. elev plus 25.000-30.000 kr. ekstra pr. elev til alt det andet.

Det kan jo lade sig gøre. Der er også i fremtiden masser af unge og ældre, som vil have indhold, åndsliv og fællesskab, og som vil anbefale et godt højskoleophold til andre. Eller som Jakob Knudsen slutter den samme sang med: »Så hæv dig, skole, og frygt kun ej; forældet aldrig blev livets tale«.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.